

עברית קשה שפה

מטרתו של פרויקט "עולים" היא לחבר את האסירים העולים דוברי הרוסית למציאות הישראלית ולהכינם לקראת היציאה מהכלא, ובמקביל להעניק כלים טיפוליים נוספים לסגל העובד עם אוכלוסייה זו ■ בכלא

"מעשיהו" יש לפרויקט 'תקווה' - סדנה המסייעת לאסירים-העולים לפתח מנהיגות אישית

מאת: נתן גלמן וג'וליה מוגילבסקי

והטיפול שהיו נהוגות עד כה ומפתח כלים חדשים לטיפול. האסירים המשתתפים בפרויקט נבחרים על פי קריטריונים משותפים ובהתאם למטרות בית הסוהר בו הם שוהים. כל סדנה כוללת 8-12 פגישות, בהן לומדים האסירים כיצד להתמודד עם המאסר, למצוא את מארגי הכוח הפנימי ולהתחיל להתכונן ליציאה לעולם שבחוץ. מכיוון שמדובר בקבוצת אסירים שכמעט ואינה מעורבת בפעילות בכלא, נוצר הרושם שזוהי קבוצה מסוגרת, לא מתקשרת עם הסביבה ואף מאיימת.

פערים בין-תרבותיים

מעבר לכל הסיבות האובייקטיביות, אפשר גם לציין תופעה ידועה וקיימת, בעיקר בחברות קולטות הגירה - פערים בין-תרבותיים. פערים אלה מהווים לעתים מקור למתח ולא-הבנות בין קבוצות שונות. לכן, כל תהליך עבודה עם קבוצת אסירים דוברי רוסית חייב להיות מלווה בתהליך עבודה עם הסגל האחראי. ישנה חשיבות רבה לעובדה שהמפגשים עם הצוות המטפל והאסירים נערכים במקביל, ומאפשרים להיות עם "יד על הדופק" ולהגיב במהירות לסוגיות הרלוונטיות הן לצוות והן לאסירים.

בכלא "מעשיהו" פיתחו יחד עם צוות פרויקט "תקווה" את הסדנה לאוכלוסיית העולים, תחת הכותרת: "התמודדות עם מאסר - פיתוח מנהיגות אישית". הסדנה במעשיהו כוללת 12 מפגשים עם קבוצת אסירים דוברי רוסית, בהנחיית מנחה דובר רוסית. במהלך הסדנה האסירים לומדים על המושג מנהיגות, מה מאפייניו, מהם המאפיינים המנהיגותיים שלהם עצמם, ומנסים לבנות אסטרטגיה התנהגותית שתסייע להם לקראת שחרורם מבית הכלא. הכוונה היא שפרויקט "תקווה" יתרחב גם לבתי כלא נוספים.

על פי דתו של סב המשפחה או בני משפחה אחרים. בפועל, הגיעו לארץ אנשים בעלי תפיסות שונות לגבי יהדותם או בני לאומים שונים. את אותו מגוון ניתן למצוא גם בקרב האסירים העולים. בנוסף לקבוצות מגוונות אלה, ישנם גם בני הדור החדש, ילידי הארץ, בנים למשפחות העולים של שנות התשעים.

פרויקט "תקווה" עובד עם שתי אוכלוסיות יעד

גל העלייה מברית המועצות לשעבר בשנות התשעים, שינה את פני החברה הישראלית בתחומים רבים, וגם בתחומי העבריינות. דפוסי העבריינות של העולים שהגיעו לישראל היו שונים מאלה שהיו "מקובלים" בארץ עד אז. המשבר הכלכלי-חברתי החרף שהתחולל בעקבות שינויי המשטר בברית המועצות לשעבר, התפרקותה של המעצמה הסובייטית והשינוי בערכים חברתיים אכן הצמיחו עבריינות קשה, ששטפה את מדינות חבר העמים במהלך אותן שנים, וספחיה הגיעו גם אלינו. עם זאת, חשוב לציין כי תופעת העבריינות בקרב עולים קשורה לרוב באופן הדוק לתהליך ההגירה. אלימות על כל גווניה, כולל אלימות במשפחה, עבריינות כלכלית והתמכרויות שונות - כל אלה הם חלק מחבלי הקליטה בחברה החדשה. המספר הרב של אסירים דוברי רוסית, הכלואים היום בבתי הסוהר בארץ, הוא ביטוי מוחשי לתהליכי הגירה וקליטה.

שתי אוכלוסיות יעד

המאפיין הבולט של אוכלוסיית האסירים העולים הוא חוסר שיתוף פעולה עם הגורמים המטפלים והמשקמים בבתי הכלא. על מנת לטפל בסוגיה זו, הוחלט להקים את פרויקט "תקווה", שמטרתו לחבר את האסירים העולים למציאות בה הם חיים ועמה יצטרכו להתמודד בתום המאסר, ולתת לצוותים המטפלים והמשקמים בשב"ס כלים נוספים לטיפול בהם.

אוכלוסיית העולים דוברי הרוסית מגוונת מאוד לא רק מבחינת אזורי המוצא שלה, אלא גם מבחינת השתייכותה הקהילתית והדתית. על פי חוק השבות, הגיעו לארץ עולים שהוגדרו כיהודים